ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମୌଲବୀ ଲତିଫୁର ରହେମାନ

ସତ୍ୟବାଦୀ ବଳିଆରସିଂହ

ବିପୁଳାଚ ପୃଥ୍ୱୀ ଅନନ୍ତ ସମୟ । ସମୟର ପ୍ରବାହମାନରେ ଅନେକ ଘଟଣା ଘଟି ଘଟି ଯାଉଛି । ସ୍ମୃତି ପଟଳରେ କିଛି ଅଭୁଲା ହୋଇ ରହିଯାଇଛି ତ କେତେକ ଲିଭି ଲିଭି ଗଲାଣି । ଏହାତ ସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନରେ ଏଭଳି ଘଟିଥାଏ । ମୋର ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ହେଲା ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମୌଲବୀ ଲତିଫୁର ରହେମାନ । ଏହି ନାଁ ଅନେକ ଶୁଣି ନଥିବେ ବା ଜାଣି ନଥିବେ । କେହି କେହି ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ରଣପୁର ରାଜମାତା ବସନ୍ତ ମଂଜରୀ ଦେବୀଙ୍କ ନାଁ କହିଥାନ୍ତି । ଏପରିକି ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ମହିଳା ମନ୍ତ୍ରୀଭାବେ ବସନ୍ତ ମଂଜରୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିତ କରିଥାନ୍ତି । ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଠିକ୍ ହେଲେ ହେଁ ସେଥିରେ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଭେଦ ରହିଛି । ମୌଲବୀ ଲତିଫୁର ରହେମାନ ପାରଳା ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ନାରାୟଣ ଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସିତ ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ଓ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବସନ୍ତ ମଂଜରୀ ଦେବୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଥିଲେ । ପ୍ରଭେଦ ଏହି ଯେ ଜଣେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଗଠିତ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ । ବସନ୍ତ ମଂଜରୀ ଦେବୀ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ମହିଳା ମନ୍ତ୍ରୀ । ମୋର ସୌଭାଗ୍ୟ ଯେ ମୁଁ ଉଭୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛି । ମୋ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ରଣପୁର ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ମଧ୍ୟରେ ଥିବାରୁ ବସନ୍ତ ମଂଜରୀଙ୍କ ସହ କଥା ହେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛି । ଠିକ୍ ସେହିପରି ମୌଲବୀ ଲତିଫୁର ରହେମାନ୍ ପୁରୀ ଏସ.ସି.ଏସ୍. କଲେଜ ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାର ନିକଟରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଘରେ ଥିବାବେଳେ ଅନେକବାର ତାଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛି ।

ମୌଲବୀ ଲତିଫୁରଙ୍କ ଜନ୍ମ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଶରଧାପୁର ଗ୍ରାମରେ । ୧୯୦୦ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨୨ ତାରିଖ ଦିନ ପିତା ମହମ୍ମଦ ମଜହର ଓ ମାତା ସନ୍ତିରନ୍ ଦିଦିଙ୍କ କୋଳମଣ୍ଡନ କରିଥିଲେ । ସେ ଗ୍ରାମ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ନି.ପ୍ରା. ଖୋର୍ଦ୍ଧା ପ୍ରାକ୍ଟିସିଂ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଉ.ପ୍ରା. ଏବଂ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ହାଇ ଇଂଲିସ ସ୍କୁଲରୁ (ପରେ ବି.ଜେ.ବି ହାଇସ୍କୁଲ) ୧୯୧୭ ମସିହାରେ ଏଣ୍ଟ୍ରାନ୍ସ ମାଟ୍ରିକୁଲେସନ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଶ୍ କଲେ । ତାଙ୍କର ସହପାଠୀ ଥିଲେ କବିଚନ୍ଦ୍ର କାଳିଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ଦିବ୍ୟସିଂହ ପଟ୍ଟନାୟକ । ଲତିଫୁର ଜଣେ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ରଥିଲେ । ମାଟ୍ରିକ୍ ପାଶ୍ ପରେ ସେ କଟକ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରୁ ଗ୍ରାଜୁଏସନ ଏବଂ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଏଲ.ଏଲ.ବି. ପାଶ୍ କଲେ । ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ପରେ ମାତ୍ର ୨୪ ବର୍ଷ ବୟସରେ କଟକରେ ଓକିଲାତି ପେଶାରେ ନିୟୋଜିତ ରହିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ବୀରକିଶୋର ରାୟଙ୍କର ଜୁନିଅର ଓକିଲ ଥିଲେ । ସେ ୩୬ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଗଠନର ଅନ୍ୟତମ ନିର୍ମାତା ପାରଳା ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ନାରାୟଣ

ଦେବଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସି ତାଙ୍କ ନ୍ୟାସନାଲ ପାର୍ଟିରେ ଯୋଗଦେଇ ବିଧାନସଭାକୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଦୁଇଥର ବିଧାୟକ ହୋଇପାରିଥିଲେ ।

୧୯୩୬ ଏପ୍ରିଲ ୧ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ହେଲା । ବର୍ତ୍ତମାନର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବୋଲି ଆମେ ଯାହା ଦେଖୁଛେ ତାହା ତଦାନୀନ୍ତନ ଇଂରେଜ ଶାସନ କାଳରେ ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତୀୟ ଶାସନ ଖସଡ଼ାର ୨୮୯ ଧାରା ଅନୁସାରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ୧୯୩୬ ମସିହା ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ଆଦେଶର ଚତୁର୍ଥ ପରିଚ୍ଛଦର ପ୍ରଥମ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଘୋଷିତ ହେଲା । ୧୯୩୫ ଶାସନ ଖସଡ଼ା ଅନୁଯାୟୀ କିଛି ସୀମିତ ଅଧିକାର ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲୋକଙ୍କର ଭୋଟ ଦେବାର କ୍ଷମତା ଥିବାରୁ ୧୯୩୭ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୧୮ରୁ ୨୩ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିବା ନିର୍ବାଚନରେ ନିର୍ବାଚିତ ଓ ମନୋନୀତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ବିଧାନସଭାର ପ୍ରଥମ ବୈଠକ ୧୯୩୭ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨୮ ତାରିଖରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଚାରିଜଣ ମନୋନୀତ ସଭ୍ୟଙ୍କୁ ମିଶାଇ ଏହି ବିଧାନସଭାର ମୋଟ୍ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ଷାଠିଏ ଥିଲା । କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ନିର୍ବାଚନରେ ୩୬ଟି, ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ନାରାୟଣ ଦେବଙ୍କ ଜାତୀୟ ଦଳ ୧୩ ଓ ଓଡ଼ିଶା ମିଳିତ ଦଳ ୬ଗୋଟି ସ୍ଥାନରୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ହୋଇଥିବାରୁ ଶାସନ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବା କଥା । କିନ୍ତୁ ଦଳର ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଥିଲା ପ୍ରଥମ ଲାଟ୍‌ସାହେବ (ରାଜ୍ୟପାଳ) ତାଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତା ବଳରେ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ । ଏ ନେଇ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ନ ମିଳିବାରୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସରକାର ଗଢ଼ିଲା ନାହିଁ । ଏଣୁ ପାରଳା ମହାରାଜାଙ୍କ ଜାତୀୟ ଦଳ ସରକାର ଗଢ଼ିଲା । ଏହି ଦଳର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ନାରାୟଣ ଦେବ ଓ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ ମାନ୍ଧାତା ଗୋରାଚାନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ମୌଲବୀ ଲତିଫୁର ରହେମାନ୍ । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ଲାଟ୍‌ସାହେବ ବା ରାଜ୍ୟପାଳ ଥିଲେ ସାର୍ ଜନ୍ ଅଷ୍ଟିନ୍ ହବାକ୍ । ଏହି ସରକାର ଅଧିକ କାଳ ଶାସନରେ ରହିପାରିନଥିଲା । କାରଣ ତତ୍କାଳୀନ ବଡ଼ଲାଟ୍ ଓ ଲାଟମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତା ବଳରେ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ଶାସନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେବାରୁ, କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶାସନ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେଲେ । ଫଳରେ ପାରଳା ମହାରାଜାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଗଠିତ ପ୍ରଥମ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳର ପତନ ଘଟିଲା ଓ ପରେ ପରେ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାଶଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ମୌଲବୀ ଲତିଫୁର ରହେମାନ ପ୍ରଥମ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୌରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ଓ ପୂର୍ତ୍ତମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ସାଧୁ, ସଚ୍ଚରିତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି । ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ତାଙ୍କ ନିଜ ଗ୍ରାମ ଶରଧାପୁରର ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ବଡ଼ଜେନା ଖୋରଧା ଐତିହାସିକ ସମାଜର ମୁଖପତ୍ର ଅନ୍ୱେଷାରେ ବିଶଦ୍ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏଠାରେ ତାଙ୍କର ଭାବମୂର୍ତ୍ତି କିଭଳି ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ମଣିଷପଣିଆର ନିଦର୍ଶନ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା ତାଙ୍କ ସହ ମୋର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତିରୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛି । ୧୯୬୭ ମସିହାରେ ଗଡ଼ବାଣୀକିଲ ହାଇସ୍କୁଲରୁ ମାଟ୍ରିକ ପାଶ୍‌କରି ଦୁଇ ସହପାଠୀ ଡାକ୍ତର ଲିଆକତ୍ ଅଲ୍ଲୀ ଖାଁ ଓ ବାଇଧର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ସହ ମୋର ପୁରୀ ଏସ.ସି.ଏସ୍. କଲେଜରେ ନାମ ଲେଖା ହୋଇଥିଲା । ବାଇଧର ପ୍ରଧାନ ହେଉଛନ୍ତି ଯୁକ୍ତ ୨ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦର ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ସଂପାଦକ ଓ ଡା. ଲିଆକତ୍ ଅଲ୍ଲୀ ଖାଁ ହେଉଛନ୍ତି ନୟାଗଡ଼ର ଖ୍ୟାତନାମା ହୋମିଓ ଚିକିତ୍ସକ । ଡା. ଲିଆକତ୍ ଅଲ୍ଲୀ କଲେଜ ପଢ଼ିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କର ସମ୍ପର୍କୀୟ ମାମୁ ଲତିଫୁର ରହେମାନଙ୍କ ଘରେ ରହୁଥିଲେ । ଲତିଫୁର ରହେମାନଙ୍କ ବଡ଼ ଭଉଣୀ ବିବାହ କରିଥିଲେ ଆମ ଗାଁ ଗଡ଼ବାଣୀକିଲରେ । ଏଣୁ ସେ ଆମ ଗ୍ରାମର ବହୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଜାଣିଥିଲେ । ମୁଁ କଲେଜ ପାଠ ଶେଷକରି ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ମୌଲବୀ ଲତିଫୁର ରହେମାନଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଏ, ସେଠାରେ ରହୁଥିବା ମୋର

ସହପାଠୀ ଲିଆକତ୍ ଅଲ୍ଲୀ ବାବୁଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କରେ । ଅନେକ ସମୟରେ ଲତିଫୁର ରହେମାନ ମହୋଦୟଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ ଓ ଆଲୋଚନା ହୁଏ । ଆମ ଗାଁର ବହୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଜାଣିଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପଚାରି ବୁଝନ୍ତି ।

ମୋର ସ୍ପଷ୍ଟଭାବେ ମନେ ଅଛି ୪/୫ ଜଣ ମୁସଲମାନ ବାଳକ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦୁର୍ବଳ ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ମାସିକ ମେସ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ସେ ଦେଉଥିଲେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଗରିବ ମୁସଲମାନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ କହିଥିଲେ, ''ଆମ ଧର୍ମରେ ନିଜ ଅର୍ଜିତ ଧନରୁ କିଛି ଅଂଶ ଗରିବମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ନିୟମ ରହିଛି । ମୁଁ ସେ ନିୟମ ପାଳନ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ସାହାଯ୍ୟ ଅପାତ୍ରରେ ଯେଭଳି ନ ଯାଏ ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।'' ଏହି ସାହାଯ୍ୟରେ ଜଣେ ଯଦି କୁପଥଗାମୀ ହୁଏ ତେବେ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଣ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତେ ପାପ ଅର୍ଜନ କରେ ବୋଲି ତାଙ୍କର ମତ ଥିଲା । ସେ କେବଳ ମୁସଲମାନ ନୁହେଁ ହିନ୍ଦୁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଲତିଫୁର ରହେମାନ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକାଳ ପୁରୀ ସହରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସହରର ସବୁବର୍ଗର ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ଚଳି ବିଶେଷ ଜନପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ପୁରୀକୁ ନିଜ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ଭାବରେ ଆଦରି ନେଇ ସେଠି ଓକିଲାତି ପେଶା ଓ ରାଜନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରିଥିଲେ । ଜଣେ ଉଦାରବାଦୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ ବ୍ୟକ୍ତି ରୂପେ ପୁରୀ ସହରର ବାସିନ୍ଦା ଭାବରେ ସାହି ମୁରବୀମାନଙ୍କ ସହିତ କାନ୍ଧକୁ କାନ୍ଧ ମିଳାଇ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟପାତ୍ର ହୋଇପାରିଥିଲେ ।

ଭାରତବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରୁ ବର୍ଷ ତମାମ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁରୀ ଧାମକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ସେଭଳି ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି ନାଗା ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୁରୀ ଆସିଥାନ୍ତି । ୧୯୫୪ ମସିହା ନବକଳେବର ରଥ ଉପରେ ଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ସେବକମାନଙ୍କର ଅନୁମତି ଲୋଡ଼ିଲେ, ମାତ୍ର ନାଗା ସାଧୁମାନଙ୍କୁ ଅନୁମତି ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଫଳରେ ଗଣ୍ଡଗୋଳର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ଏହି ଗଣ୍ଡଗୋଳରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ନାଗାସାଧୁ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହୋଇ ଚିକିତ୍ସାପାଇଁ ଡ଼ାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲେ । ତହିଁରୁ ଅନେକ ଆହତ ହୋଇ ଜେଲ୍ ଗଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତିର ଧାର୍ମିକ ଇତିହାସରେ ଏପରି ଏକ କଳଙ୍କମୟ ଅଧ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଦୁଃଖଦ ଘଟଣାରେ ନାଗାସାଧୁମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଆଡଭୋକେଟ୍ ଲତିଫୁର ରହେମାନ ମୋକଦ୍ଦମା ଲଢ଼ି ଏକ ବିବାଦୀୟ ବିଷୟର ଅନ୍ତଘଟାଇ ଆଇନର ଲକ୍ଷ୍ମଣରେଖା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

ଲତିଫୁର ରହେମାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ସମାଜବାଦ ତଥା ବାମପନ୍ଥୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ନିଜ ଗ୍ରାମ ଶରଧାପୁରରେ ଥିବା ଶ୍ରୀବାଲୁଙ୍କେଶ୍ୱର ଦେବଙ୍କ ପୀଠରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ୧୪ ଦୋଳ ମେଳଣ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଏହି ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ଗ୍ରାମର ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଓ ଆଦିବାସୀମାନେ ଚାନ୍ଦା ଭେଦା ଦେଇ ସହଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି, ଯାହା ମାଣିକାଗୋଡ଼ା ଓ ଗଡ଼ବାଣୀକିଲ ଭଳି ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନଙ୍କ ସଂପ୍ରୀତିର ଏକ ଅନନ୍ୟ ପରମ୍ପରା । ଲତିଫୁର ରହେମାନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଏହି ୧୪ ଦୋଳ ମେଳଣ ପାଇଁ ଚାନ୍ଦା ଦେଇ ଉତ୍ସାହିତ କରି ଆସୁଥିଲେ । ଏହି ମେଳଣ ଯାତ୍ରାରେ ଗ୍ରାମର ମୁସଲମାନମାନେ ଦର୍ଶକ ଭାବେ ଯୋଗଦେଇ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥାନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୂର୍ତ୍ତ ଓ ପୌରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୌଲବୀ ଲତିଫୁର ରହେମାନଙ୍କର ପୁରୀ କଲେଜ ନିକଟସ୍ଥ ବାସଭବନରେ ତା.୧୦.୦୭.୧୯୮୪ରେ ୮୪ ବର୍ଷ ବୟସରେ ପରଲୋକ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବିୟୋଗ ଜନିତ ସମ୍ବାଦ ସମାଜ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଦୈନିକ ଖବର କାଗଜରେ ଜୁଲାଇ ୧୧ ତାରିଖ ରବିବାର ଦିନ ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା । ପୁରୀର ପ୍ରଜା ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ନେତା ପୂର୍ବତନ

ଉପବାଚସ୍ପତି ହରିହର ବାହିନୀ ପତିଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏକ ଶୋକସଭା କରାଯାଇ ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ବହୁବିଧ ଗୁଣାବଳୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିଲା । ସେ ପୃଥିବୀ ବକ୍ଷରୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତି ଚିରକାଳ ଉଜ୍ଜୀବିତ ହୋଇରହିଛି । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି "Born never to be born again, Die never to die again". ମୃତ୍ୟୁ ବିହୀନ ମୃତ୍ୟୁ ଆବଶ୍ୟକ । ଯୋଗଜନ୍ମା ଲତିଫୁର ରହେମାନ ସଦାସର୍ବଦା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ମୃତି ପଟଳରେ ରହିଥାନ୍ତୁ ।

ବିଶ୍ୱାତ୍ମା, ଏମ୍–୨୩, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ବିଡିଏ କଲୋନୀ
ବକ୍ସି ଜଗବଂଧୁ ନଗର, ଖୋର୍ଦ୍ଧା
ପିନ୍–୭୫୨୦୫୫

ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଦେବା ଏ ପୁଣ୍ୟ ତିଥିରେ

ଇଂ. ରଘୁନାଥ ପାତ୍ର

ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ପବିତ୍ର ଦିବସେ
ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଏ ସଭିଙ୍କୁ କବି
ଏ ଜାତିର ପିତା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଓ
ଦେଶଭକ୍ତି ବରପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଭାବି ।
ଜୟୀ ରାଜଗୁରୁ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁ
ବାଜି ରାଉତ ଓ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାଏକ ଦେଶଭକ୍ତି କଥା
ବଳିଦାନ କଥା ଏ ଦେଶ ଗାଏ ।
ନେହେରୁ ନେତାଜୀ ଆଜାଦ୍ ପ୍ରସାଦ
ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ମଧୁସୂଦନ
ଆମ୍ବେଦକରଜୀ ଲାଲାଜୀ ତିଳକଜୀ
ମହତାବ ବିଜୁବାବୁ ବରେଣ୍ୟ ।
ମା'ରମାଦେବୀ ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ
ତ୍ୟାଗ ଦେଶଭକ୍ତି ପ୍ରେରଣା ଦାତ୍ରୀ
ସୁରକ୍ଷା ଏକତା ପାଇଁ ବଳିଦାନ
ଦେଇଥିବା ଯେତେ ଶହୀଦ ପ୍ରତି ।
ଊନବିଂଶ ପଚାଶ ଜାନୁଆରୀ ମାସ
ଛବିଶି ତାରିଖ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ
ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ଗଣତନ୍ତ୍ରର
କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ''ସମ୍ବିଧାନ''।
ଭାଷା ଜାତି ଧର୍ମ ବିବିଧତା ସତ୍ତ୍ୱେ
ଆଦର୍ଶ ଶାସନ ଚାଲେ ଏ ଦେଶେ
ଭାରତବାସୀଙ୍କ ସପନ ସାକାର
କରିବାକୁ ପଥ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶେ ।
ଅବହେଳିତ ଓ ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀକୁ
ନ୍ୟାୟ ଓ ସୁଯୋଗ ମିଳେ ସର୍ବତ୍ର
ବିକାଶ ପଥରେ ଚାଲିଛୁ ଆଗେଇ
ସମାନ ଭାବରେ ଦେଇ ଗୁରୁତ୍ୱ ।
ବହୁ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଓଡ଼ିଶାକୁ ନେବା ଆଗେଇ ସର୍ବେ
ଅହିଂସା ପ୍ରଶାନ୍ତି ବିଶ୍ୱ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱର
ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାରି ବିଶାଳ ଭବେ ।
ଜାତୀୟ ପତାକା ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ
ମହାନ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଆତ୍ମସମ୍ମାନ
ଯଶ ଗୁଣବତ୍ତା ନୈତିକତା ବୋଧ
ବଜାୟ ରଖିଲେ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ।
ବରପୁତ୍ରଙ୍କର ତ୍ୟାଗ ଓ ସଂଗ୍ରାମ
ଦେଶ ଭକ୍ତି ଭାବି ସକଳ ମିଶି
ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଦେବା ଏ ପୁଣ୍ୟ ତିଥିରେ
କବି ରଘୁ ଭାଷେ ଦିବସ ନିଶି ।

ବୃନ୍ଦାବନ ଧାମ
ଲୋକନାଥ ରୋଡ଼, ପାଟଣାହାଟ ସାହି ଛକ
ପୁରୀ–୭୫୨୦୦୧